

1 Koppel begrippen aan afbeeldingen

Je legt uit welke begrippen bij een afbeelding passen.

- na elke paragraaf
- 10-30 minuten
- alleen / groep van 2-4 personen

2 Maak een kaart van de islamitische wereld

Je verzamelt afbeeldingen van islamitische bouwwerken

- na paragraaf 3.4
- 10 -30 minuten
- alleen / groep van 2-4 personen

3 Schrijf een brief over het leven in een klooster

Je gaat je inleven in een jonge monnik

- na paragraaf 3.2
- 25 minuten
- alleen

4 Leg uit waarover afbeeldingen gaan en welke geschiedenis erachter zit

Je schrijft korte teksten over het onderwerp van afbeeldingen.

- na paragraaf 3.4
- 10-30 minuten
- alleen / groep van 2 personen

Keuzeopdracht 1**Paragraaf 3.1 Leenheren en leenmannen****Als je deze opdracht alleen doet**

- Gebruik de afbeelding hieronder en de tien begrippen (A-J).
- Kruis de begrippen aan die passen bij de afbeelding.
- Schrijf over elk aangekruist begrip een uitleg waarom deze bij de afbeelding past.

Als je deze opdracht in een groep doet

- Gebruik de afbeelding en de tien begrippen (A-J).
- Noem om de beurt een begrip dat bij de afbeelding past. Kruis het begrip aan en geef een uitleg aan je medeleerling(en).

Een edelman zweert trouw aan een middeleeuwse vorst (Duitse tekening omstreeks 1300).

Begrippen

- A adel (edelen)
- B erfelijk
- C graaf
- D heerschappij
- E hertog
- F leenheer
- G leenman
- H leenstelsel
- I ridder
- J zelfstandig

Keuzeopdracht 1

Paragraaf 3.2 Europa wordt christelijk

Als je deze opdracht alleen doet

- Gebruik de afbeelding hieronder en de tien begrippen (A-J).
- Kruis de begrippen aan die passen bij de afbeelding.
- Schrijf over elk aangekruist begrip een uitleg waarom deze bij de afbeelding past.

Als je deze opdracht in een groep doet

- Gebruik de afbeelding en de tien begrippen (A-J).
- Noem om de beurt een begrip dat bij de afbeelding past. Kruis het begrip aan en geef een uitleg aan je medeleerling(en).

De leider van een klooster met monniken (tekening uit omstreeks 1450).

Begrippen

- A abt
- B bekeren
- C geestelijke
- D heiden
- E klooster
- F missionaris
- G monnik
- H pastoor
- I preek
- J zonden

Keuzeopdracht 1**Paragraaf 3.3 Machtige heren, halfvrije boeren****Als je deze opdracht alleen doet**

- Gebruik de afbeelding hieronder en de tien begrippen (A-J).
- Kruis de begrippen aan die passen bij de afbeelding.
- Schrijf over elk aangekruist begrip een uitleg waarom deze bij de afbeelding past.

Als je deze opdracht in een groep doet

- Gebruik de afbeelding en de tien begrippen (A-J).
- Noem om de beurt een begrip dat bij de afbeelding past. Kruis het begrip aan en geef een uitleg aan je medeleerling(en).

Boeren betalen een deel van de oogst aan hun heer (tekening omstreeks 1450).

Begrippen

- A domein
- B heerlijk recht
- C herendienst
- D hof
- E hofstelsel
- F horige
- G horigheid
- H privilege
- I stand
- J tijd van monniken en ridders

Keuzeopdracht 1

Paragraaf 3.4 De opkomst van de islam

Als je deze opdracht alleen doet

- Gebruik de afbeelding hieronder en de tien begrippen (A-J).
- Kruis de begrippen aan die passen bij de afbeelding.
- Schrijf over elk aangekruist begrip een uitleg waarom deze bij de afbeelding past.

Als je deze opdracht in een groep doet

- Gebruik de afbeelding en de tien begrippen (A-J).
- Noem om de beurt een begrip dat bij de afbeelding past. Kruis het begrip aan en geef een uitleg aan je medeleerling(en).

Mohammed houdt een preek in Medina (Lütü Abdullah, Turkije 1595).

Begrippen

- A Allah
- B Arabische wereld
- C islam
- D islamitische jaartelling
- E jihad (heilige strijd)
- F kalief
- G kalifaat
- H Koran
- I moskee

J profeet

Keuzeopdracht 2

Als je deze opdracht alleen doet

- Verzamel ongeveer zes afbeeldingen van islamitische bouwwerken. Zoek naar afbeeldingen van bouwwerken in verschillende landen. Tip: Zoek op internet naar afbeeldingen met de zoektermen 'islamitische architectuur' en kijk op de pagina over islamitische architectuur op wikipedia.
- Schrijf bij elke afbeelding een kort bijschrift (zie het voorbeeld hieronder) over:
  - de naam van het bouwwerk
  - wat voor bouwwerk het is
  - waar het bouwwerk staat
  - wanneer het bouwwerk gebouwd is
  - iets bijzonders over het bouwwerk
- Knip en plak de afbeeldingen en bijschriften op een groot blad papier rond een wereldkaart. Geef op de kaart aan waar de gebouwen staan.

Als je deze opdracht in een groep doet

- Verzamel per persoon ongeveer drie afbeeldingen van islamitische bouwwerken. Zoek naar afbeeldingen van bouwwerken in verschillende landen. Tip: Zoek op internet naar afbeeldingen met de zoektermen 'islamitische architectuur' en kijk op de pagina over islamitische architectuur op wikipedia.
- Schrijf bij elke afbeelding een kort bijschrift (zie het voorbeeld hieronder) over:
  - de naam van het bouwwerk
  - wat voor bouwwerk het is
  - waar het bouwwerk staat
  - wanneer het bouwwerk gebouwd is
  - iets bijzonders over het bouwwerk
- Laat aan elkaar zien wat je hebt gevonden.
- Kies samen de meest interessante afbeeldingen: vier bij twee leerlingen, zes bij drie leerlingen en acht bij vier leerlingen.
- Werk de notities over de gekozen afbeeldingen uit in korte bijschriften (zie het voorbeeld hieronder).
- Knip en plak de afbeeldingen en bijschriften op een groot blad papier rond een wereldkaart. Geef op de kaart aan waar de gebouwen staan.

Voorbeeld

Dit is de Taj Mahal. Het is een mausoleum, een gebouw dat dient als grafmonument. Het staat in Agra in India en is gebouwd tussen 1632 en 1648. Het gebouw werd neergezet in opdracht van Shah Jahan, een islamitische Indiase keizer. Hij liet het bouwen om zijn echtgenote Mumtaz Mahal te herdenken, die in 1631 was overleden. Het gebouw lijkt op een moskee met minaretten. Minaretten werden door islamitische architecten gebouwd naar het voorbeeld van kerktorens.

Keuzeopdracht 3

- Stel, je leeft in de tijd van monniken en ridders en je bent een monnik of non en je woont in een klooster (zie paragraaf 3.2)
- Je schrijft een brief aan je broer, waarin je vertelt over het leven in het klooster (150-200 woorden).
- Het begin en einde van de brief zien al gegeven.
- Tip: Gebruik bron 7 in je werkboek en informatie en afbeeldingen op internet.

Beste broer,

Ik schrijf je vanuit het klooster om te vertellen hoe het leven hier is. Als ik 's ochtend opsta, begin ik met ...

Zo ziet mijn dag er dus uit.

Ik hoop dat het met jou ook goed gaat. Ik hoop gauw een brief van je te ontvangen.

Groeten van je broer/zus ...

Keuzeopdracht 4

Als je deze opdracht alleen doet

- Gebruik de drie afbeeldingen (1-3) telkens op de volgende manier.
- Beschrijf in één zin wat te zien is en wat voor soort afbeelding het is.
- Verzamel in het informatieboek informatie over het onderwerp van de afbeelding.
- Schrijf een uitlegtekst over het onderwerp van de afbeelding. De zin met de beschrijving en de uitlegtekst zijn totaal 50 tot 100 woorden lang (zie het voorbeeld hieronder).

Als je deze opdracht samen doet

- Gebruik de drie afbeeldingen (1-3) telkens op de volgende manier.
- Bespreek wat te zien is en wat voor soort afbeelding het is. Beschrijf dit in één zin.
- Verzamel in het informatieboek informatie over het onderwerp van de afbeelding.
- Schrijf een uitlegtekst over het onderwerp van de afbeelding. De zin met de beschrijving en de uitlegtekst zijn totaal 50 tot 100 woorden lang (zie het voorbeeld hieronder).

Voorbeeld

De doop van **een** Frankische koning, omstreeks 500 (ivoren reliëf, omstreeks 850).

Op de afbeelding is een ivoren reliëf met de doop van een Frankische koning te zien. Missionarissen hadden de opdracht gekregen om het christendom te verspreiden. In 690 reisde een groep missionarissen naar Nederland om het christendom te verspreiden in Midden- en Noord-Nederland waar de Friezen woonden. In Zuid-Nederland hadden de Franken zich al eerder tot het christendom bekeerd. Frankische vorsten steunden de missionarissen en stuurden bijvoorbeeld soldaten om hen te beschermen.

Keuzeopdracht 4

Afbeelding 1

Gevecht in Frankrijk tussen Franken en uit Spanje afkomstige Moren, 732 (Frans schilderij uit 1837).

Afbeelding 2

Een kasteel in Frankrijk (tekening uit 1411).

Afbeelding 3

Ridders (afbeelding op een wandkleed, omstreeks 1068).

